

Mikroregion BZENECKO

Integrovaná rozvojová strategie venkovského mikroregionu

**Bzenec, Vracov, Moravský Písek, Těmice, Domanín, Žeravice,
Syrův**

Prosinec 2002

Zpracovatel: **PARTNERSTVÍ** obecně prospěšná společnost
Panská 7, 602 00 BRNO
IČO: 26268817
Telefon: 542 218 350

OBSAH:

I.	Rozbor situace v mikroregionu	3
II.	Analytická část.....	12
III.	Problémová analýza mikroregionu	27
IV.	Rozvojové potenciály	28
V.	SWOT analýza - Silné a slabé stránky, příležitosti, hrozby a limity realizace hlavních záměrů	29
VI.	Vize na příštích 10-20 let, hlavní strategické cíle	31
VII.	Strategie realizace vize, strategické cíle a postupy	32
VIII.	Priority a opatření	38
IX.	Zásobník projektů	39
X.	Monitoring a hodnocení strategie mikroregionu Bzenecko	41

Mikroregion „BZENECKO“

Dobrovolný svazek obcí

NUTS II:	JIHOVÝCHOD
OKRES:	HODONÍN
POČET OBCÍ:	7 (Bzenec, Vracov, Moravský Písek, Těmice, Domanín, Žeravice, Syrovín)
POČET OBYVATEL:	14 304 (stav k 31.12.2002)
ROZLOHA:	12 161 ha

I. Rozbor situace v mikroregionu

1. Stručná charakteristika obcí v mikroregionu

1.1 Bzenec

Město se nachází ve východní části regionu Kyjovska. Katastr města zaujímá 4 034 ha. Město má 4 231 obyvatel. Katastr náleží do Kyjovské pahorkatiny. Charakter je rovinný, pouze v severní části zvlněný – výrazný vrch Horní hory. Jižním okrajem města protéká Syrovinka a Vracovský potok, dále na jihu rybník Stolařka 39 ha a vojenský prostor v rozsáhlém lesním masivu. Je zde také významný dopravní uzel a to silniční komunikace I. tř. 54 a železniční trasa Brno-Trenčianská Teplá a Břeclav- Přerov.

Národní přírodní památky jsou:

Váté písky – po obou stranách železnice v úseku stanic Rohatec – kolonie a Bzenec – Přívoz v délce 7 km. Nejvýznamnější ukázka rostlinných společenstev na nezalesněných plochách.

Přírodní památka:

Osypané břehy – území o výměře 75,9 ha tvoří tři meandry řeky Moravy a jejich bezprostřední okolí. Jde o vyvinuté meandry spodní části řeky Moravy, vzniklé jejím přirozeným vývojem v sedimentech údolní nivy.

Vojenské cvičiště – na kdysi odlesněném komplexu borových kultur vzniklo otevřené území jihomoravských písečků o rozloze 36,81 ha, nachází se asi 3 km od obce Bzenec.

Památné stromy:

Žilkův dub – mohutný dub pojmenovaný po bájném loupežníkovi Žilkovi, který přepadával pocestné na cestě Bzeneckou doubravou.

Bzenecká lípa – je jedním z nejstarších stromů na jižní Moravě – cca 900 let.

První písemná zmínka o městě se datuje z roku 1015. Město Bzenec bylo městem hrazeným, poddanským. Na návrší nad městem dominoval hrad založený nejpozději ve druhé třetině 11. století. Podhradí tvořilo tzv. Horní náměstí s farním kostelem. Město mělo složitý a nepřehledný organismus se sklonem k ortogonálnímu řešení. Obrys tvořil nepravidelný ovál přiřazený na severu k areálu hradu. Charakter opevnění dnes již neznáme. Městem vedla velká vidlice cest – přes Horní náměstí k Brnu, přes dolní náměstí ke Kyjovu. Bzenec jako městečko se uvádí až v roce 1371, vystavěn nepochybně dříve. Jako město je Bzenec označen v roce 1542. Dolní náměstí je protáhlého tvaru, jižní fronta náměstí byla původně kompaktní (Nádražní ulice byla proražena později). K severu z náměstí vybíhají 4 ulice. Horní náměstí je nepravidelně podélné.

Předměstí Vracovské bylo u západní brány a Olšovské u východní brány. Na místě dnešního zámku (severozápadně od jádra města) byla původně tvrz, která je poprvé připomínána v roce 1517. Na místě pustého hradu byla postavena na počátku 18. století kaple, dnes je z ní pouze zřícenina. V roce 1837 je k městu připojen Olšovec. Jednalo se o převážně drobnou zástavbu charakteru zemědělských usedlostí.

Na objekt zámku navazuje zámecký park. Celý zámecký areál je památkově chráněn. V současné době je zámecký park poškozen necitlivým využitím. Celkové panorama zámku je hrubě narušeno výstavbou haly Moravských vinařských závodů, tř. Víno Bzenec.

Ve státním seznamu nemovitých kulturních památek jsou zapsány tyto objekty: zámek a předzámčí, obelisk u zámku, park u zámku, fara, dům č. p. 393, kaplička sv. Jana Nepomuckého, kříž u kostela, farní kostel sv. Jana Křtitele, dům měšťanský č. p. 31, sousoší Nejsvětější Trojice, židovský hřbitov se synagogou.

Ve městě se nacházejí objekty, které nejsou do státního seznamu nemovitých kulturních památek zapsány, mají však historickou nebo architektonickou hodnotu.

Jedná se o: zříceninu barokní kaple na kopci nad městem, altánek v blízkosti zříceniny barokní kaple, bývalou sokolovnu u zámku, vinné sklepy s lisovnami v lokalitě pod kopcem se zříceninou barokní kaple, budovu bývalé školy, zachování původní kamenné dlažby v lokalitě u kostela, zvážení využití (rekonstrukce) zříceniny barokní kaple nad městem, zachování vinných sklepů pod kopcem s barokní zříceninou, postavených ve 30 letech tohoto století – a to

v původní podobě (jednopodlažní lisovna s malými větracími okenními otvory, bílé spárované zdivo, jednoduché hrubé dveře).

V minulosti město královské, dnes významná dopravní křižovatka mezi Veselím nad Moravou a Kyjovem, hospodářské a obchodní centrum, známé především pěstováním znamenitého vína.

Území kolem Bzence bylo osídlováno již v pravěku, o čemž svědčí archeologické nálezy z neolitu, doby bronzové i železné, z doby římské i z doby stěhování národů. V období Velkomoravské říše po zániku Velehradu, byl Bzenec po určitou dobu centrum Velké Moravy. První písemná zpráva sahá do roku 1015. V listině krále Jana Lucemburského z roku 1330 se hovoří o hradu a městě Bzenci. Největší rozvoj město zažilo za vlády Karla IV. Od 2. poloviny 14. století se zde vlastní synagogu. Zachována je část židovské čtvrti a židovský hřbitov s obřadní síní z poloviny 19. století.

Dominantou města tvoří srázný kopec se zbytky kaple sv. Floriana a Šebestiána z roku 1703. Na tomto místě stával na konci 12. století Starý hrad, jenž koncem 15. století padl za oběť husitským válkám. Podle dochovaných historických dokladů měli čeští králové v Bzenci své vinice a ve sklepích starého bzeneckého hradu dobrá vína. Zemanská tvrz s dvojitým příkopem byla nahrazena zámkem. Tato původně renesanční, později barokní a dnes pseudogotická stavba je spojena s anglickým parkem z poloviny 19. století. Pod zámkem byly vybudovány krásné sklepy s ideálním místem pro vinařské podnikání. Vyrábí se zde sekty, bylinná vína. Ochrannou známkou Bzenecká lipka je označován Rýnský ryzlink. Známý je i zlatý hrozen a sekty – Chateau Bzenec, tradice přes 200 let.

V parku lze spatřit snad největší místní pamětihodnosti – dříve dvě prastaré lípy, nejstarší stromy na Moravě. Kmen větší lípy vichr rozvrátil na devět částí. Stávala zde již za dob krále Přemysla Otakara II. Dominantu města tvoří raně barokní kostel sv. Jana Křtitele z počátku 18. století, výzdoba oltáře od O. Schweigla.

V polovině srpna se zde koná Bzenecká pouť k svátku Panny Marie, jejíž součástí jsou bohoslužby i klasické trhy. V září – tradiční vinařské slavnosti, Bzenecké vinobraní s jarmarkem řemeslných výrobků, výstavami, koncerty, pouťovými atrakcemi, taneční veselící a historickým průvodem.

Přívoz – část Bzence na jih od města při řece Moravě, jsou zde velké pískovny, jejichž vytěžený prostor je postupně zalesňován převážně borovými lesy. Národní přírodní památka Váté písky s pískomilnou a suchomilnou flórou a faunou. Přírodní památka Vojenské cvičiště – Váté písky s unikátními stepními společenstvy rostlin a hmyzu.

1.2 Domanín

Obec se nachází v severovýchodní části regionu. Katastr obce má 701 ha. Obec má 1 050 obyvatel. Zalesnění je velmi malé. Z hlediska geologického náleží do Kyjovské pahoraktiny – Středomoravské Karpaty. Terén je zvlněný s dominantou – Domanínský kopec. Obcí protéká potok, který je v zastavěné části zatrubněný.

První písemná zpráva o obci Domanín se datuje rokem 1220. V listině krále Přemysla Otakara I. roku 1228 je Domanín rovněž uváděn v souvislosti s klášterním privilegiem vydaným k příležitosti posvěcení nového chrámu na Velehradě. Historie obce je úzce spjata s tímto klášterem – Velehrad. Má se však za to, že osídlení na místě samotné obce existovalo již podstatně dříve, čemuž svědčí i okolní archeologické nálezy. V centru obce stojí raně barokní hospodářská budova nazývaná Dvůr. Tato budova byla v letech 1672 – 1678 přestavěna do nynější podoby a v roce 1995 byl Dvůr ministerstvem kultury prohlášen za kulturní památku. Vedle je postaven kostel z roku 1788 a je zasvěcen svatému Václavovi. Naproti kostela se nachází socha svatého Jana Nepomuckého z roku 1803, která je další kulturní památkou v obci. Obec má schváleno užívání obecního znaku a praporu se symboly tlapatého kříže, svatováclavským mečem, knížení korunou a vinnou révou.

Z lidových tradic se v plné míře zachovaly Svatováclavské krojované hody s právem a hodovými věnci pořádané koncem září s dozvuky hodů následují sobotu a výstava a košť vína na neděli velikonoční.

V obci je fotbalové hřiště Sokola Domanín, pod fotbalovým hřištěm je sportoviště pro veřejnost s tenisovými kurty a univerzálním hřištěm pro míčové hry.

1.3 Moravský Písek

Nachází se v severovýchodní části regionu Kyjovska a má zemědělsko-průmyslový charakter. Katastr zaujímá 1 489 ha. Obec má 2 195 obyvatel. Geologicky náleží ke Kyjovské pahorkatině – Středomoravské Karpaty. Terén je mírně zvlněný. Jižním okrajem katastrálního území prochází komunikace I. tř. 54 a obcí vede železniční trať 330 Břeclav – Přerov a místní železniční spoj Bzenec – Moravský Písek. Obec je významným železničním uzlem.

Obec Moravský Písek (do roku 1924 – Písek) leží na východním okraji písečné duny táhnoucí se od Chřibů na jih, která v katastru obce sousedí se záplavovým územím řeky Moravy na staré římské cestě. První písemná zmínka o obci je z června 1300, kdy majitel panství Rubert de Arena (z Písku) je uveden jako svědek na darovací listině. Velislava z Ořechova velehradskému klášteru. Od roku 1363 je Písek součástí Hradištského kraje. Jako samostatné panství se

udržel do roku 1415, kdy je již uváděn v majetku roku Šternberků na Veselí. V majetku pánů z Veselí zůstává až do roku 1848. Posledními majiteli panství byli Chorynští z Ledské. Na přelomu 17. až 18. století vybudovali páni Želeční z Počernic zařízení k odchytu živých kachen – „Kačeník“. Nyní je toto unikátní zařízení nefunkční, ale v poměrně zachovaném stavu, jediné v ČR i Evropě.

V pečeti obce z roku 1638 je vinný hrozen mezi dvěma viničními noži. Znak a prapor obce, vychází z barvy písku a vody, které vlnovkou půlí románský štít. Ve žlutém poli je zelený hrozen odvozený od pečeti, v modrém poli ryba.

Přírodní památkou je Stará pískovna, mokřad Vypálenky a již zmíněný Kačeník. Na katastru obce je významné archeologické naleziště Veletické kultury. K památkám patří barokní kříž z roku 1762 – u čísla popisného 2 a socha svatého Jana Nepomuckého v parku u kostela. K významným rodákům patří letci RAF, mj. Tomáš Vybíral a plk. Josef Nejezchleba, malíři Josef a Antonín Zálešákovi, František Hodonský, medailér a grafik Ludvík Vašina. Významnou národopisnou akcí obce jsou Císařské hody a to vždy koncem října.

V obci je koupaliště a sportovní areál s možností ubytování v letní sezóně.

Obec proslavil místní „Šipkařský klub“ mistrovskou reprezentací.

Je zde několik historických vinných sklepů.

1.4 Vracov

Druh sídla město. Nachází se ve východní části Kyjovského regionu. Geograficky patří do Kyjovské pahorkatiny a geologicky do Vídeňské pánve. Velikost katastrálního území je 4 450 ha. Katastr má 4 535 obyvatel. Katastr je značně zalesněný a to v jižní části – lesní masiv Doubrava. V severní části jsou převážně polnosti, vinice, zahrady. Město je prakticky bez významné průmyslové výroby. Leží na železniční trati Brno – Trenčianská Teplá a silnici I. tř. 54.

Přírodní rezervace je Oskovec 1. V aluviální nivě řeky Moravy asi 4 km jihozápadně od nádraží Bzenec – Přívoz se nachází část lužního lesa o výměře 6,0 ha.

Společensko-historický potenciál města je díky bohaté historii na dobré úrovni, i když se nezachoval větší počet historicky cenných objektů. Jsou ale zachovány některé národopisné zvyky a tradiční výrobky. Území dnešního Vracova bylo soustavně osídlené několik tisíciletí. Nejstarší jsou neolitické nálezy, prokazatelné osídlení keltské, římské vlivy na počátku letopočtu, Velká Morava (blízkost Velkomoravského střediska u Osvětiman). V druhé polovině 11. století byl už Vracov významnou osadou. Nejstarší je Stará ulice, později se náves posunula severněji (zřejmě změnou vodního režimu). Počátkem 13. století – nové uspořádání Vracova zásluhou královny Konstancie. Vytyčená Nová ulice

(dnešní náves) a s ní pravděpodobně i kostel (raně gotický, bez věže, s trámovým stropem – pojal 900 lidí). Přemysl Otakar II. – učinil roku 1264 Vracov správním střediskem (po dobu několika desetiletí byl sídlem krajského soudu). Na předělu 13. a 14. století bylo založeno Václavem II. nové městečko a hrad Bzenec – sem bylo přeneseno krajské správní středisko. Vracov zůstal městečkem, městský soud měl hrdelní pravomoc. Od 11. století byla ve Vracově tvrz – na místě pozdějšího dvora – pravděpodobně jako součást přemyslovského opevnění na ochranu proti Uhrům. 13. století začátky vinařství, usazování řemeslníků ve Vracově, týdenní a výroční trhy. Vracovský dvůr se stává dvorem letním. 15. století – rozšiřování vinic. Českouherské války, husitské války – hospodářský rozvrat. Bzenecký hrad zničen Prokopem Holým. Poč. 16. století – Bzenec majetkem rodu Kropáčů z Nevědomí – snaha o hospodářskou výnosnost panství. Vracovský dvůr je od roku 1518 panským dvorem (zaměřen na zemědělskou velkovýrobu – chov ovcí, koní, vinařství, zelinářství). Na Vracovském potoce jsou zakládány průtočné rybníky (Šibný, Šibeniční, drobnější pomocné rybníky na Čaganově, Vypálený...) – ukončeno v roce 1604. V roce 1574 přicházejí Novokřtělci – dobří řemeslníci, zemědělští odborníci. V 2. polovině století je Bzenecko v majetku slezského šlechtice Kašpara Prusovského, který povolává německé kolonisty ze Slezska (1587 – 1590). Usazují se na horním a dolním konci „městečka“. V roce 1604 bylo ve Vracově 126 domů, fara, škola, radnice, 750 obyvatel. Přestavěn vracovský dvůr, postavena renesanční věž kostela. V 17. století rozvoj zelinářství (67 zelinářských zahrad), ve dvoře 2000 ovcí, 200 krav. Třicetiletá válka znamenala úbytek 1/3 obyvatel (povolání opět osadníci ze Slezka). 17. století – národopisné ustálení obyvatel. 18. století – změna hospodaření (konec úhorování), vysoušení rybníků (na jejich místě zakládání luk). Zřizování vinných sklepů. Stavební úprava kostela (nová klenba, střecha...). Rozvoj výstavby – při dělení gruntů nestačilo původní „městečko“, stavba domků nejdříve „Baráky“ – později Čaganov. Neplánovitá výstavba. Později („Řádky“) výstavba byla již usměrněna vrchností.

Nová selská stavení – „Jezera“, „Osmeč“. Hraběnka Arnoštka Prukovská – Salmová zakládá kolonii „Ernestov“. Řemeslníci – většinou nově příchozí (kováři, ševci, tesaři). Vracovští usedlíci se nejvíce zabývali krejčovstvím. Koncem 17. století vzniká charakteristický vracovský kroj. 19. století – ve druhé čtvrtině 19. století vzniká první továrna – lihovar. Po požáru v roce 1856 stavba nové školy, 1871 zřízena pošta. Rozvoj řemesel, především obuvnictví. V letech 1826 – 1881 byla osázena borovým lesem vracovská „Dúbrava“.

V ústředním seznamu nemovitých kulturních památek jsou evidovány: farní kostel svatého Vavřince s areálem, socha sv. Floriána u kostela, socha sv. Jana Nepomuckého u kostela, kaplička.

V archivu Archeologického ústavu AV ČR v Brně jsou uloženy zprávy o následujících archeologických lokalitách, nacházejících se na katastrálním úřadu města:

- trať „Babí“ – sídliště neolitu, eneolitu a laténského období
- trať „Pod Valovým lesem – Nivky“ – sídliště neolitu, období laténského, germánského a slovanského
- trať „Plané“ – stopy germánské osady
- les „Pod Čaganovem“ – stopy mohylového pohřebiště
- „U lípy“ (lesní revír 137) – nález bronzového kopí.

Vracov je původu velkomoravského nebo pozdějšího. Základem je jméno Vrac, zdrobnělina utvořená od osobního jména Vratislav. Hospodářský význam vracovské obce byl v polovině třináctého století takového rázu, že Přemysl Otakar II. zapojil Vracov do nové správní organizace břeclavského kraje. Od 14. století byl součástí bzeneckého panství. Raně gotický kostel sv. Vavřince z poloviny 13. století, vyznačující se burgundsko – cisterciáckou architekturou s dochovaným presbytářem z roku 1240. Sochařská výzdoba pochází z dílny Ondřeje Schweigla. Nejstarší částí Vracova je Stará ulice (rok 1604), Baráky (16. – 17. století). Radnice zřízena v roce 1863. Raritou města jsou staré vinné sklepy, které jsou situovány především do dvou sklepních uliček..

Koncem října se konají tradiční krojované hody s právem a koncem srpna dožínky.

Je zde množství drobných podnikatelských aktivit, ale chybí větší průmysl, který by nabídl zaměstnání většímu počtu občanů. Je zde jeden soukromý penzion s cca 14 lůžky.

Významným sportovně - společenským zařízením je sokolovna , kterou vlastní místní organizace TJ Sokol. Kromě kulturních akcí zde probíhají cvičení, tréninky, gymnastika a je zde také možnost turistického ubytování.

Ve městě je ještě několik sportovních zázemí, k nejvýznamnějším patří koupaliště a přilehlý sportovní areál , který by měl být rozšířen o další sportoviště a kemp v návaznosti na projekt Moravských vinařských stezek a s využitím sousedního lesa pro pěší turistiku.

1.5 Žeravice

Obec se nachází v severovýchodní části regionu Kyjovska v těsném podhůří Chřibů. Nad obcí vévodí vrch Čihadla a Hrušková. Katastr má 700 ha a 1 046 obyvatel. Je poměrně málo zalesněn. Jižní částí protéká potok (bezejmenný), který se vlévá do Hruškovského potoka. Dopravní obsluha je do tří směrů: Těmice – Bzenec, dále na Žádovice a Ježov.

První písemná zmínka o Žeravicích pochází z roku 1235. V roce 1358 se již píše o panském dvoře, o vinicích a o tvrzi, která stávala mezi dnešním kostelem a dnešní základní školou. Žeravice patřily různým pánům a cca od roku 1597 náležela obec k panství buchlovskému. Tržní právo bylo Žeravicím uděleno v roce 1503 a byly povýšeny králem Vladislavem II. na městečko. Kolem roku 1538 zde sídlili čeští a moravští bratři, v obci se konaly bratrské synody – konsilia sedmi starších. Na synodě konané 26. dubna 1616 byl ordinován na kněze Jan Amos Komenský. V domku, kde byl ordinován, je nyní památník a expozice lidového umění a řemesel. Barokní kostel z roku 1722 zasvěcen Stětí sv. Jana Křtitele. Uprostřed kostela hrobka Marie Crestencie z Petrswaldu. Barokní hřbitovní kaple sv. Barbory, vysoký sloup se sousoším bičovaného Spasitele, vyřezávaný dřevěný kříž z roku 1791.

Další významnou stavbou je zámek z roku 1540. Horní (severní) část Žeravic má náves a architektonické dominanty obce – kostel Stětí sv. Jana, budovu školy (původně zámek), dominantou jižní části je vyvýšenina s obecním hřbitovem a kaplí sv. Barbory. Obě části obce byly původně propojeny jednou širokou ulicí – tzv. Městečkem. Druhá propojovací ulice Zahrady a Močilky prochází z pozdější doby. Za panským dvorem v SV cípu horní části obce vznikla v tomto století farma zemědělského družstva a bývala zde i cihelna.

Z významných folklorních slavností se v březnu koná Košt vín a koncem srpna Tradiční hody s věncem a Káčerem. Ze začátku září jsou potom dozvuky hodů.

Registorvané památkově chráněné objekty jsou kostel Stětí sv. J. Křtitele, hřbitov, kaple sv. Barbory – na hřbitově, ohradní zeď hřbitova s branou, kříž – na hřbitově, sloup se sochou bičování Krista – na návsi, kříž – při silnici v Horním městečku, kříž – proti domu č. 258. V obci působí TJ Sokol, která vlastní budovu sokolovny, ve které jsou pořádány společenské i sportovní akce.

V obci je vinný sklep s ubytováním pro cca 30 osob.

Územní plán byl pořízen v r. 1995. Většinu pozemků obhospodařuje Svornost Bzenec a.s.

1.6 Syrovín

Katastr obce Syrovín se nachází v severovýchodní části regionu Kyjovska. Geologicky patří k Středomoravským Karpatům, tj. ke Kyjovské vrchovině. Obcí protéká potok Syrovínka. Katastrální úřad má 408 ha. Lesnatost katastru je minimální. Počet obyvatel je 390. Obec je lineárního charakteru sever-jih a je obklopena vinicemi – vinné sklepy převážně v severní části.

V katastru obce učiněno několik archeologických nálezů z pozdní doby kamenné (4000 – 2000 př. n. l.), které dokladují kulturu zvoncových pohárů. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1371 (dle starých listin codeex diplomaticus Moravise). Název obce je odvozen od osobního jména Surova, to je syrový. Nejstarší uváděné jméno je Surowin. Od roku 1656 obec patřila k bzeneckému panství. Kostel Obrácení sv. Pavla byl postaven v letech 1713 – 1716 nákladem syrovinského rodáka a kroměřížského kněze P. Pavla Jaroše, který je také v kryptě kostela pohřben. U kostela je umístěn kamenný kříž z roku 1798. Další významnou stavbou je kaplička v barokním slohu z II. poloviny 18. století. V blízkosti kostela byla roku 1879 vystavena školní budova. Zajímavostí je i zrestaurovaný hasicí vůz z přelomu století.

Syrovín proslavilo výborné víno. Méně kvalitní půda nevadila vinařství a proto vinařství poutalo pozornost všech obyvatel obce již od 17. století. Od konce 18. století (vlivem hromadného výskytu perenospor) je však vinařství na ústupu (v současné době pouze 32 ha vinohradů). Nejrozšířenější odrůdy jsou Burgundské Šedé, bílé a Ryzlink. V roce 1979 došlo k integraci obcí Syrovín a Těmice, přičemž sídlo MNV bylo v Těmicích. Od roku 1990 se obec opět osamostatnila a byl zde zřízen Obecní úřad.

Obec nevlastní kulturní zařízení, jedinou významnější obecní budovou je bývalá MŠ, pro kterou se hledá využití, pravděpodobně bude sloužit jako společenský dům více zájmovým skupinám.

Z neziskových organizací je nejaktivnější „Stepařský klub“, známý svými vystoupeními i v širokém okolí. Služby v obci: kadeřnictví, kosmetika, stavební firmy, instalatéri, topenáři, 2 obchody a jedno pohostinství.

1.7 Těmice

Obec na Bzenecku. Velikost katastru je 379 ha. Počet obyvatel je zde 857. Vesnice se nachází v údolí asi 250 m n. m., které obklopují kopce (Domanínský kopec 312 m n.m. a Zadní díly 310 m n. m.). Od těchto svahů vznikl pravděpodobně i název Těmice (dříve Temnice). Obcí protéká potok zvaný Syrovínka. Po dřívějších lesích, které se tu nacházely, zde zůstal pouze malinký lesík (rozloha asi 1 ha). Je zde také malý rybník, který má přes léto velmi málo vody.

První písemné zprávy o obci pocházejí z roku 1371. Po genocidách počátkem 10. století se započali občané shromažďovat u lesů, kde se snažili obnovovat svá rozptýlená sídliště. Tak vznikaly první vesnice. Svá jména získávaly většinou po raných feudálech, kteří jim dali právní a politický řád. Tímto způsobem vznikla pravděpodobně i obec Těmice, jejíž název na nejstarších historických záznamech je uveden jako Témice. Existuje totiž varianta, o které se můžeme dočíst v zemských deskách, že obec dostala své jméno po feudálu Jana z Témů

roku 1264. Rod Témů držel zboží asi do roku 1397, pak připisuje výnos Těmic markrabě Prokop na Bolku z Dobročkovic, manželce Zachariáše Lista z Všestrat, a to za 150 marek. V roce 1406 tatáž Bolka z Dobročkovic předala zboží za 150 marek manželu její zesnulé dcery Anny, Janu z Moravan. Od té doby mizí zprávy o Těmicích až do roku 1532. Tehdy Hynek ze Žampachu a Hluku byl usazen v Bzenci, kde zapsal František Šarkán polovinu zboží, hlavně vinohrady, roku 1535 na Onsika z Bílovic. Tento spojil v jednu správu dvůr těmický a ořechovský. Roku 1550 Kateřina z Doloplast, vdova po Václavu Ořechovském, prodala zboží, a to Ořechov i s Těmicemi Janu, Václavu a Miklasovi Onzíkovi z Bílovic. Ten sjednotil těmické zboží s ořechovským. Později přešel statek na Probošta olomoucké kapituli Jana Arnošta Platejza z Platejštajnu, který jej v poslední vůli připsal Anně Litoměřické z Cizbic.

Další známé písemné zprávy o obci pochází z roku 1649, kdy zakoupil obec, která náležela do té doby s Malým Ořechovem panství kláštera Velehradu císařský oficír Marko Lubedich Cappellet, honosně titulovaný jako oberst charvátského pluku zu Rose jeho milosti císaře římského. Koupil celé panství i s obyvatelstvem za 12000 zlatých rýnských (1 zlatý rýnský se počítal po 60 krejcarech).

K historickým památkám patří kamenný kříž z roku 1801 a žůdro na lidovém domě z poloviny 19. století. Památkově chráněný objekt je kříž při silnici do Domanína a lidové stavení č. p. 48.

Kulturní a společenský život v obci Těmice velmi bohatý. Každoročně se tu pořádají Slovácké hody s věncem a káčery, košt vína, společenské plesy a posezení u muziky na sádku. Pořádané akce: Říjen – vinobraní, 25. 11. – krojované hody

Pro stravování je zde Snack bar Janášová a Restaurace SPORT. Je zde také koupaliště a TJ Sokol.

II. Analytická část

Charakteristika mikroregionu a širších souvislostí

1. PROFIL MIKROREGIONU

1.1 POLOHA

Mikroregion Bzenecko leží na jihovýchodní Moravě, v severní části okresu Hodonín, obvodu pověřeného městského úřadu III. stupně Kyjov. Mikroregion se shoduje s vymezením obvodu pověřeného městského úřadu II. stupně Bzenec.

Mikroregion je tvořen územím sedmi obcí. Dvě z nich mají statut města: Bzenec a Vracov. Celková výměra území je 121,61 km². Při sčítání v roce 2001 žilo na tomto území 14,2 tisíce obyvatel. Hustota zalidnění tak dosáhla 117,2

obyvatel/km², což bylo jen o 10% méně než je průměrná hustota zalidnění v České republice.

Pro sídelní strukturu území je typická přítomnost dvou sousedních městských center: Bzenec a Vracova. V obou městech žije celkem 8,8 tis. obyvatel a stupeň urbanizace, měřený jako podíl obyvatel v těchto centrech na počtu obyvatel regionu, tak dosahuje 61%. Zbývající osídlení je tvořeno převážně velkými venkovskými sídly: v Moravském Písku, který je významnou stanicí na hlavní železniční trati, žije 2,2 tis. obyvatel a další dvě obce – Domanín a Žeravice – mají více než 1000 obyvatel. Této hodnotě se blíží počet obyvatel v Těmicích, a tak nejmenší obcí regionu zůstává Syrovín se čtyřmi sty obyvatel (viz Tab. 1.1). Sídelní struktura Bzenecka tak kontrastuje s více rozdrobeným osídlením sousedních mikroregionů v severní části okresu Kyjov.

Z fyzicko geografického hlediska je území tvořeno nížinou Dolnomoravského úvalu a přilehlými pahorkatinami. Reliéf regionu je tvořen třemi krajinnými celky: první tvoří niva řeky Moravy na západě regionu a koridor Vracovského potoka. Tento krajinný celek má rovinatý charakter, nejnížší nadmořskou výšku (170 – 180 m n. m.) a je intenzivně využíván - zde leží obě města i třetí největší obec mikroregionu a tudy vedou také hlavní komunikace. Na jih od koridoru Vracovského potoka se nachází území vátých písků, které jsou porostlé převážně borovými lesy. Toto území má poněkud vyšší nadmořskou výšku než okolní niva – cca 200 – 220 m n. m. Severní část mikroregionu je tvořena členitou pahorkatinou, dosahující relativní výšky (nad nížinnou částí) cca 100 – 120 m (Horní hory 292 m n. m., Tygle 299 m n. m., Domanínský kopec 312 m n. m.). Pahorkatinná část je převážně odlesněná a zemědělsky využívána, charakteristickým krajinným rysem jsou vinice. Nejvyšší nadmořské výšky dosahuje mikroregion v katastru Žeravic (cca 375 m n. m.).

Území je odvodňováno Syrovínkou a jejím přítokem Vracovským potokem přímo do Moravy. Z členité severní části na území obce Žeravice odtéká voda Hruškovici do Kyjovky.

Tab. 1.1 Výměra a počet obyvatel v obcích mikroregionu Bzenecko

	Obec	Výměra (ha)	Počet obyvatel 1. 3. 2001
1	Bzenec	4 034	4 211
2	Domanín	701	1 045
3	Moravský Písek	1 489	2 155
4	Syrovín	408	406
5	Těmice	379	862
6	Vracov	4 450	4 547
7	Žeravice	700	1 028
	Celkem	12 161	14 254

Region je situován v nadprůměrně výhodné poloze. Na makroregionální úrovni je region výhodně situován v blízkosti prvořadého dopravního koridoru, spojujícího vídeňskou aglomeraci (a Středomoří) s Hornoslezskou aglomerací (a dále s Varšavou a severní Evropou). Tento severojižní směr je právě v prostoru Bzenecka protínán jednou ze spojnic mezi dvěma velkými moravskými aglomeracemi – Brněnskou a Zlínskou. Méně významná je pro region další blízká komunikační osa celoevropského významu, spojující Berlín přes Prahu, Brno a Břeclav s Vídní a Bratislavou, i když při hodnocení polohy je i tuto osu, považovanou za hlavní rozvojovou osu Jihomoravského kraje, třeba brát v úvahu.

Výhodná makropoloha je zde zesílena výhodnou mezo- či mikroregionální polohou území, která vyplývá především z průběhu komunikací nadregionálního významu. Lokalizace těchto komunikací byla primárně podmíněna konfigurací terénu, především polohou koridoru Vracovského potoka vůči koridoru řeky Moravy. Jde o železniční trať 330 Přerov – Břeclav, která je jako II. železniční koridor součástí tras evropské sítě železnic, dále o trať 340 Brno – Vlárský průsmyk, procházející územím v západovýchodním směru a konečně o silnici I/54, sledující tentýž směr. Východo-západní komunikace mají význam především vnitrostátní a pro spojení ČR se Slovenskem, zatímco severojižní směr má značný mezinárodní (evropský) význam.

Zdrojem exponovanosti na mikroregionální úrovni je také poloha mezi dvěma významnými mikroregionálními středisky jihovýchodní Moravy: Kyjovem a Veselím nad Moravou.

1.2 Obyvatelstvo

Demografická struktura

Věková struktura populace mikroregionu je podobná struktuře populace okresu, ve srovnání s populací ČR a Jihomoravského kraje je pak o poznání mladší. Počet osob v poproduktivním věku sice přesahuje počet dětí, avšak (zatím) jen o málo a ve srovnání s ČR či krajem je poměr těchto složek populace více vyrovnaný. Děti do 15 let tvoří 17% populace. To je sice poněkud více než ve všech srovnávaných populacích, avšak významně méně než to bylo např. před 10 lety. Přes konstatování celkově relativně pozitivní věkové struktury proto nelze tento fakt příliš zobecnit, protože může být způsoben „jen“ časovým zpožděním regionu v procesu stárnutí populace za jinými regiony.

Tab. 2.1 Věková struktura obyvatel (1. 3. 2001)

Obec, region	Obyvatelé věku 0 – 14 let		Obyvatelé věku 15 – 59 let		Obyvatelé ve věku 60 a více let		Index stáří
	abs.	rel.(%)	abs.	rel.(%)	abs.	rel.(%)	
Bzenec	696	16,53	2791	66,28	724	17,19	104,0
Domanín	196	18,76	675	64,59	174	16,65	88,8
Moravský Písek	367	17,03	1382	64,13	406	18,84	110,6
Syrovín	67	16,50	243	59,85	96	23,65	143,3
Těmice	153	17,75	571	66,24	138	16,01	90,2
Vracov	774	17,02	2959	65,08	814	17,90	105,2
Žeravice	174	16,93	686	66,73	168	16,34	96,6
Mikroregion	2427	17,03	9307	65,29	2520	17,68	103,8
Okres	27 209	16,96	104 736	65,29	28 481	17,75	104,7
Kraj	184 091	16,23	736 718	64,97	212 775	18,76	115,6
ČR	1 694 812	16,47	6 718 281	65,27	1 874 211	18,21	110,6

Pramen: Předběžné výsledky sčítání lidu, ČSÚ 2001

Mezi obcemi mikroregionu existují v demografickém složení populace poměrně významné rozdíly. Jednoznačně nejstarší je populace nejmenší obce – Syrovín, kde je nejvyšší zastoupení poproduktivní složky a současně nejnižší podíl dětí. Nejvyšší podíl dětí je v obci Domanín, a také v Těmicích a Žeravicích je více dětí než obyvatel ve věku nad 60 let. Věková struktura populace obou měst se blíží regionálnímu průměru (což je podmíněno také tím, že tři pětiny populace mikroregionu v těchto městech žijí). Věková struktura Moravského Písku je pak poněkud horší, a to díky vyššímu zastoupení starších obyvatel.

Socioekonomická struktura obyvatel

Stupeň ekonomické aktivity obyvatel, resp. podíl pracujících na celkovém počtu obyvatel, je mikroregionu Bzenecko poněkud nižší než v populaci kraje i ČR, avšak je vyšší než v okrese Hodonín. Tato skutečnost těsně souvisí s relativně příznivou věkovou strukturou mikroregionu, odráží se v ní však také regionální variabilita míry nezaměstnanosti.

Za "pracující" byly považovány osoby v zaměstnaneckém poměru, zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné, svobodná povolání a ženy na mateřské dovolené v trvání 28, resp. 36 týdnů. Tyto osoby tvoří 43% obyvatel mikroregionu, což je o 1,7% více než je průměr okresu Hodonín, avšak současně o 1,0% méně než je průměr Jihomoravského kraje a o 1,7% než v úhrnu ČR (viz Tab. 2.2).

Tab. 2.2 Ekonomická aktivita obyvatel (1. 3. 2001) (Relativní hodnota vyjadřuje podíl pracujících z celkového počtu obyvatel, resp. celkového počtu mužů nebo žen)

Obec, region	Pracující muži		Pracující ženy		Pracující celkem	
	abs.	rel.(%)	abs.	rel.(%)	abs.	rel.(%)
Bzenec	1036	51,1	842	38,6	1878	44,6
Domanín	241	46,8	190	35,8	431	41,2
Moravský Písek	529	50,2	395	35,9	924	42,9
Syrovín	95	46,3	59	29,4	154	37,9
Těmice	202	49,1	137	30,4	339	39,3
Vracov	1116	50,6	881	37,6	1997	43,9
Žeravice	264	53,1	192	36,2	456	44,4
Mikroregion	3483	50,4	2696	36,7	6179	43,3
Okres Hodonín	37 491	47,6	29 215	35,8	66 706	41,6
Jihomoravský kraj	279 514	50,8	222 606	38,1	502 120	44,3
ČR	2 563 362	51,1	2 069 918	39,3	4 633 280	45,0

Pramen: Předběžné výsledky sčítání lidu, ČSÚ 2001

Stupeň ekonomické aktivity mužů je v mikroregionu vzhledem k ČR průměrný a vzhledem k okresu Hodonín pak významně nadprůměrný. Naproti tomu podíl pracujících žen je jen o málo vyšší než je průměr okresu a současně je významně nižší než v ČR Zaměstnaná nebo jinak výdělečně činná tak byla polovina mužů, ale jen o málo více než třetina žen v mikroregionu. Odráží se v tom nejen věková struktura (mezi osobami v poproduktivním věku je významně více žen než mužů), ale také pro region tradiční dělba rolí mezi mužem a ženou, s tradicí nízké participace žen na trhu (placené) práce.

Nízkým stupněm ekonomické aktivity mužů i žen se vyznačuje především obec s nejstarší věkovou strukturou (Syrovín), a v menší míře také Domanín. Velmi nízká ekonomická aktivita žen je v také Těmicích. Obě města mají naopak podíl pracujících na celkovém počtu obyvatel mírně nadprůměrný.

Vyjíždka za prací

Pro obce mikroregionu Bzenecko je typický vysoký stupeň vyjíždky za prací. Mimo obec svého bydliště pracovaly v roce 2001 bezmála tři pětiny pracujících obyvatel mikroregionu. To bylo významně více než v průměru ČR i kraje a také více než v okrese Hodonín. Intenzita vyjíždky ovšem velmi těsně souvisí s populační velikostí obce. Vysoká intenzita vyjíždky za prací tak ukazuje, že Bzenecko je v tomto smyslu venkovským mikroregionem i přesto, že většina obyvatel žije v obcích se statutem města.

Tab. 2.3 Vyjíždka za prací (1. 3. 2001)

Obec, region	Počet pracujících	Z toho pracujících mimo obec bydliště	Podíl (podíl vyjíždějících)
Bzenec	1878	722	38,4
Domanín	431	360	83,5
Moravský Písek	924	671	72,6
Syrovín	154	138	89,6
Těmice	339	266	78,5
Vracov	1997	1136	56,9
Žeravice	456	343	75,2
Mikroregion	6179	3636	58,8
Okres Hodonín	66 706	33 920	50,8
Jihomoravský kraj	502 120	189 347	37,7
ČR	4 633 280	1 699 053	36,7

Pramen: Předběžné výsledky sčítání lidu, ČSÚ 2001

Závislost podílu vyjíždějících na populační velikosti obce je zřejmá i při srovnání sedmi obcí mikroregionu. Nejvyšší je v nejmenší obci Syrovín, odkud vyjíždí za prací 90% pracujících. V ostatních venkovských obcích se podíl vyjíždějících pohybuje v intervalu 75 – 85 %, pouze v největší z nich – Moravském Písku – je poněkud nižší (73%). Nejmenší podíl obyvatel vyjíždí za prací z měst. Při porovnání obou měst z hlediska tohoto ukazatele je zřejmá větší středisková funkce Bzenec, který má nižší podíl vyjíždějících i při srovnatelné populační velikosti obou měst.

Dosud zveřejněné výsledky sčítání (prosinec 2002) neumožňují zjištění počtu dojíždějících a tedy výpočet bilance dojížděky za prací. To by následně umožnilo výpočet počtu pracovních míst v obcích i mikroregionu. I bez těchto dat je však zřejmé, že tato bilance je v regionu záporná, podobně jako tomu bylo na začátku 90. let, a to jak v mikroregionu jako celku, tak pravděpodobně i ve všech obcích mikroregionu, včetně měst. Hlavními směry vyjížděky za prací jsou blízká města, především Kyjov, Hodonín a Veselí nad Moravou. Významným směrem vyjížděky za prací, především z obcí v severní části mikroregionu, je však také mikroregionální středisko Bzenec.

1.3 HOSPODÁŘSTVÍ, TRH PRÁCE

Odvětvová struktura ekonomiky

Hospodářskou strukturu a specializaci regionu je možné zjišťovat buď dotazem u obyvatel, nebo dotazem u podnikatelů – provozovatelů výrobních a obslužných firem. V prvním případě jsou sice zahrnuti všichni ekonomicky aktivní obyvatelé (sčítání lidu), avšak údaje jsou zjišťovány v místě jejich bydliště, a ne pracoviště (přitom rozdíly vyvolané dojížděkou za prací jsou značné, jak je zřejmé z předchozích odstavců). Ve druhém případě jsme

odkázání na jednorázová ad hoc šetření, protože existující statistické prameny (např. Registr ekonomických subjektů) jsou pro hodnocení regionální ekonomické specializace nevhodné, a výsledky takových průzkumů jsou často neúplné a rychle zastarávají. V této stručné analýze hospodářské struktury Bzenecka budou využity oba typy pramenů.

Tab. 3.1 je přiblížena struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle hlavních hospodářských sektorů, tak jak byla zjištěna při posledním sčítání lidu (Počet EAO – ekonomicky aktivních obyvatel – zahrnuje jak pracující, tak nezaměstnané. V případě nezaměstnaných je uvedeno odvětví jejich posledního zaměstnání.) Sloupec „kvartér“ zahrnuje osoby zaměstnané v progresivních službách nebo též kvartérních aktivitách – s ohledem na strukturu dat ze sčítání lidu sem byly zařazeny finanční služby, činnosti v oblasti nemovitostí a další služby pro podniky a věda a výzkum. Ostatní činnosti – mimo zemědělství s lesnictvím, průmysl, stavebnictví a progresivní služby - jsou označeny jako terciér – sem patří jak komerční služby (obchod, osobní služby aj.), tak veřejné služby (školaství, zdravotnictví, veřejná správa).

Tab. 3.1 Odvětvová struktura ekonomicky aktivních obyvatel

Obec	Počet EAO	zemědělství		průmysl		stavebnictví		kvartér		terciér a nezj.	
		počet	(%)	počet	(%)	počet	(%)	počet	(%)	počet	(%)
Bzenec	2179	126	5,8	786	36,1	196	9,0	71	3,3	1000	45,9
Domanín	522	32	6,1	206	39,5	87	16,7	19	3,6	178	34,1
Moravský Písek	1035	65	6,3	411	39,7	112	10,8	36	3,5	411	39,7
Syrovín	177	14	7,9	63	35,6	35	19,8	2	1,1	63	35,6
Těmice	406	27	6,7	140	34,5	81	20,0	17	4,2	141	34,7
Vracov	2202	145	6,6	800	36,3	183	8,3	102	4,6	972	44,1
Žeravice	522	22	4,2	227	43,5	65	12,5	21	4,0	187	35,8
Mikroregion	7043	431	6,1	2633	37,4	759	10,8	268	3,8	2952	41,9
Okr. Hodonín	78767	4861	6,2	27588	35,0	8299	10,5	3376	4,3	34643	44,0
ČR	5253400	230475	4,4	1525837	29,0	454835	8,7	383217	7,3	2659036	50,6

Pramen: Definitivní výsledky sčítání lidu, ČSÚ 2002

Pro odvětvovou strukturu ekonomicky aktivního obyvatelstva Bzenecka je charakteristická nadprůměrná zaměstnanost v průmyslu a také poněkud vyšší zaměstnanost v zemědělství a stavebnictví – tedy v primárním a sekundárním sektoru – a naopak podprůměrná zaměstnanost v terciéru a kvartéru. Podíl pracujících v průmyslu je o 8,4% vyšší (při vyjádření indexem o 29% vyšší) než v ČR a je také vyšší než v okrese Hodonín jako celku, který patří podílem zaměstnaných v průmyslu k hodně industrializovaným okresům ČR. Zaměstnanost v zemědělství a stavebnictví odpovídá okresnímu průměru.

Podíl progresivních služeb na zaměstnanosti v regionu je velmi nízký (cca polovina průměrné hodnoty v ČR), což je odrazem skutečnosti, že tyto služby jsou výrazně koncentrovány do měst, především do měst velkých. Nízkou

zaměstnaností v kvartérních činnostech mají Bzenec i Vracov blíže k tržním a výrobním střediskům venkovského zázemí než k velkým městům. Také podíl ostatních služeb je v regionu podprůměrný. V tomto sektoru se však už zřetelně projevuje koncentrace zaměstnanosti ve službách do městských center (v Bzenci i Vracově o cca 10% vyšší než v ostatních obcích, i když i zde dosahuje jen okresního průměru a zůstává značně pod průměrem ČR (údaje se však vztahují k ekonomicky aktivním podle místa jejich bydliště – při hodnocení podle místa pracoviště by koncentrace terciérních aktivit do měst byla zřetelně vyšší)..

Rozdíly mezi obcemi uvnitř mikroregionu nejsou - mimo zmíněný rozdíl v podílu zaměstnaných ve službách mezi městy a venkovskými obcemi – příliš hluboké. Největší jsou ve stavebnictví: v menších obcích, především v Těmicích, Syrovíně a Domaníně, zaměstnává stavebnictví až pětinu ekonomicky aktivních, zatímco v obou městech je tento podíl menší než desetina a odpovídá republikovému průměru. Nadprůměrný podíl ekonomicky aktivních v průmyslu je v Žeravicích, Moravském Písku a Domaníně, zatímco nejnižší je v Těmicích a Syrovíně. V těchto dvou obcích – a také ve Vracově – je naopak relativně nejvyšší podíl ekonomicky aktivních zaměstnán v zemědělství.

Hlavní podnikatelské subjekty

Informace o podnikatelských subjektech byly zjišťovány jednak prostřednictvím starostů obcí a dalších členů pracovní skupiny, jednak z databáze Výzkumného centra regionálního rozvoje Masarykovy univerzity v Brně (VCRR MU). Tato databáze obsahuje pouze údaje o průmyslových subjektech, ty však jsou z hlediska zaměstnanosti a hospodářské specializace regionu rozhodující (viz Tab. 3.2 – data se vztahují k konci roku 2000).

Tab. 3.2 Hlavní průmyslové podnikatelské subjekty v obcích mikroregionu

Obec	Název firmy	OKEČ	Průmyslové odvětví	Orient. počet zam.
Bzenec	LOVECKÝ, s.r.o.	203000	dřezpracující	72
	HooK plast, s.r.o.	252300	chemický a plast.	25
	RI - Trade Market, s.r.o.	252300	chemický a plast.	53
	MWG, spol. s r.o.	287500	kovodělný	287
	TRUDEX, spol. s r.o.	361300	nábytkářský	81
	UNIKOV spol s r.o.	361100	nábytkářský	535
	Ing. Blažena Gillíková - BAJ-STYL	182300	oděvní	42
	RAPA, komanditní společnost	153300	potravinářský	55
	Libor Kuchař	158900	potravinářský	22
	Víno, a. s.	159300	potravinářský	62
	PIKA, spol. s r. o.	153300	potravinářský	252
	KM BETA a.s.	266100	skla, keramiky, výroba stavebních hmot	170

Mor. Písek	SIGNUM spol.s r.o.	285100	kovodělný	32
	BUKOTEC, s.r.o., Strážnice	361100	nábytkářský	38
Vracov	Kovovýroba	287500	kovodělný	50
	Loprais Antonín - truhlářství	203010	dřevozpracující	23
	DPR, spol. s r. o., Dubňany	311000	elektrotechnický	22
	Ing. Pavel Koňarik	361400	nábytkářský	32
	PUPI spol. s r. o.	182400	oděvní	28
	ODEX s.r.o.	182300	oděvní	127
	Nikl Pavel - pekařství	158100	potravinářský	35
	Polanský Pavel	174000	textilní	37
	Pospíšilová Renata	174000	textilní	34
Žeravice	ROMIKA INDUSTRIES, a s.	193000	kožedělný	49
Syrovín			dřevozpracující	1
			kovodělný	15

Pramen: Informační systém o průmyslu, Výzkumné centrum regionálního rozvoje MU Brno, 2002

Podle údajů VCRR MU bylo na konci roku 2000 na Bzenecku šest průmyslových podniků, které je možné označit za velké – s počtem zaměstnanců vyšším než 100. Největší z nich byla Bzenecká společnost Unikov, vyrábějící kovový nábytek (podle Odvětvové klasifikace ekonomických subjektů – OKEČ – je svým převažujícím předmětem činnosti řazena k nábytkářskému průmyslu, alternativně je ji však možné zařadit do kovodělného průmyslu). Do kovodělného průmyslu patří také další velká bzenecká společnost (MWG, s.r.o.), další velké firmy jsou z oboru potravinářského a oděvního průmyslu a průmyslu stavebních hmot (střešní tašky aj. KM Beta).

Také další – střední a menší – průmyslové firmy mají svůj předmět činnosti nejčastěji v oblasti nábytkářského a dřevozpracujícího průmyslu, potravinářského průmyslu, kovodělného průmyslu a oděvního a textilního průmyslu. Tato odvětví tak vytvářejí typickou regionální specializaci Bzenecka. Sečteme-li počet zaměstnanců firem uvedených v Tab. 3.2 podle odvětví (tabulka však zahrnuje pouze průmyslové subjekty s 20 a více zaměstnanci), dostaneme následující pořadí: 1. nábytkářský a dřevozpracující průmysl (vč. výroby kovového nábytku celkem cca 750 pracovních míst), 2. potravinářský průmysl (cca 430 míst), 3. kovodělný a elektrotechnický průmysl (cca 340 míst), 4. oděvní a textilní průmysl (cca 270 míst). Typickou lokální výrobní specializací je šití svršků obuvi (kožedělný průmysl) v Žeravicích.

Hospodářskou strukturu mikroregionu významně doplňují malé firmy. Jejich specializace spadá nejčastěji právě do některého z uvedených odvětví a v některých případech tyto malé firmy s velkými a středními podniky spolupracují. Jiné podnikají v oboru výrobních služeb a také ve stavebnictví. Větší zemědělské podniky jsou ve Vracově (VSV) a Žeravicích (a.s. Svornost). Z geografického hlediska je charakteristická koncentrace výrobních podniků do obou měst.

Většina výrobních provozů má starší tradici, i když v průběhu privatizace došlo často ke změně vlastníka, k rozdělení podniku nebo ke změně jména firmy. Pozitivním rysem této skutečnosti jsou akumulované výrobní dovednosti a zručnost zaměstnanců. Současně však některé podniky, včetně velkých, se pohybují v nejistotě, vyvolané především ztrátou trhů a nedostatečnou poptávkou po zboží. Projevem ekonomické nestability je i skutečnost, že v regionu téměř není zastoupen zahraniční kapitál.

Trh práce

Se stabilitou ekonomických subjektů, resp. jejich odbytovými možnostmi, a strukturou regionální ekonomiky, úzce souvisí vývoj na trhu práce. Pro ten je charakteristická dlouhodobě poměrně vysoká míra nezaměstnanosti, překračující průměr kraje i ČR, i když poněkud nižší než v okrese Hodonín jako celku. Vysoká nezaměstnanost je jedním z hlavních příznaků problémového stavu regionální ekonomiky a také důvod, proč socioekonomický vývoj v mikroregionu zasluhuje zvýšenou pozornost jak místních představitelů, tak také regionální politiky na úrovni kraje i ČR.

Míra nezaměstnanosti prochází typickými sezónními výkyvy: je vysoká v zimních měsících, postupně se snižuje s tím, jak přibývají příležitosti sezónního zaměstnání ve stavebnictví, zemědělství aj. Zvýší se potom v létě, kdy se úřadech práce registrují čerství absolventi škol, mírně klesá s jejich postupným umísťováním na trhu práce a opět roste s ukončováním sezónních prací. Mimo tyto pravidelné oscilace, které jsou pozorovatelné ve většině regionů, prochází nezaměstnanost také dlouhodobějšími oscilacemi. V jejich průběhu se mění také relativní pozice jednotlivých regionů.

Bzenecko patří v rámci ČR k oblastem s vysokou mírou nezaměstnanosti. V okrese Hodonín se v posledních letech nezaměstnanost pohybovala vysoko nad průměrem ČR. Relativní pozice okresu se přitom mírně zhoršovala: na konci roku 1999 byl okres mezi 78 okresy ČR, seřazenými sestupně podle výše míry nezaměstnanosti, na 12. místě, počátkem roku 2001 na 11. místě, počátkem roku 2002 na 10. místě a v srpnu 2002 již na 9. místě.

Uvnitř okresu Hodonín však patří Bzenecko k oblastem s nižší nezaměstnaností. Je to dáno především výhodnou polohou regionu a jeho dobrou dopravní dostupností, jednak přítomností více středních i větších zaměstnavatelů v několika oborech činnosti (diverzifikace ekonomické struktury). Míra nezaměstnanosti v mikroregionu byla po sledované období let 2001 a 2002 trvale pod průměrem okresu, přičemž rozdíl mezi oběma hodnotami zůstával v intervalu 2 až 3% (viz Tab. 3.3 a 3.4). Naopak ve srovnání s ČR je míra nezaměstnanosti vysoká a tento rozdíl se v čase poněkud prohloubil (v červnu 2001 vyšší o 3,1% než v ČR).

Tab. 3.3 Vývoj míry nezaměstnanosti v roce 2001

Obec	Počet EAO	Leden 2001		Červen 2001		Prosinec 2001		
		Uchaze- či	Míra nezam. (%)	Uchaze- či	Míra nezam. (%)	Uchaze- či	Míra nezam. (%)	Podíl žen (%)
Bzenec	2179	238	10,9	190	8,7	243	11,2	49,2
Domanín	522	82	15,7	79	15,1	95	18,2	51,4
Mor. Písek	1035	125	12,1	100	9,7	135	13,0	45,3
Syrovín	177	25	14,1	29	16,4	35	19,8	50,0
Těmice	406	62	15,3	53	13,1	57	14,0	46,6
Vracov	2202	197	8,9	196	8,9	221	10,0	43,2
Žeravice	522	60	11,5	58	11,1	60	11,5	41,3
Mikroregion	7043	789	11,2	705	10,0	846	12,0	46,3
Okr. Hodonín			14,4		12,7		13,8	43,3
ČR			9,1		8,1		8,9	

Pramen: Úřad práce Hodonín a Ministerstvo práce a sociálních věcí

Při pohledu na situaci uvnitř regionu jsou zřetelné rozdíly mezi jednotlivými obcemi. Trvale podprůměrná byla ve sledovaném období míra nezaměstnanosti v obou městech. Znepokojující je však rychlý nárůst nezaměstnanosti ve středisku mikroregionu: v Bzenci se mezi červnem 2001 a červnem 2002 zvýšila míra nezaměstnanosti nejrychleji ze všech obcí. Naopak trvale nad průměrem mikroregionu byla nezaměstnanost v obcích Těmice, Syrovín a Domanín – tedy právě v těch, ve kterých nejsou větší zaměstnavatelé. V čase však v uplynulém období docházelo – v kontrastu k vývoji v rámci ČR – ke snižování rozdílů mezi jednotlivými obcemi: nezaměstnanost se snížila v obcích s nejvyšší nezaměstnaností a naopak vzrostla ve městech, kde byla tradičně nižší.

Tab. 3.4 Vývoj míry nezaměstnanosti v roce 2002

Obec	Počet EAO	Leden 2002		Červen 2002		Změna červen 2001 – červen 2002 (červen 2001 = 100)
		Uchaze či	Míra nezam. (%)	Uchaze- či	Míra nezam. (%)	
Bzenec	2179	268	12,3	254	11,7	133,7
Domanín	522	94	18,0	68	13,0	86,1
Moravský Písek	1035	145	14,0	138	13,3	138,0
Syrovín	177	36	20,3	26	14,7	89,7
Těmice	406	56	13,8	57	14,0	107,5
Vracov	2202	233	10,6	229	10,4	116,8
Žeravice	522	62	11,9	58	11,1	100,0
Mikroregion	7043	894	12,7	830	11,8	117,7
Okres Hodonín			14,7		14,0	110,2
ČR			9,4		8,7	107,4

Pramen: Úřad práce Hodonín a Ministerstvo práce a sociálních věcí

Mimo celkově vysokou nezaměstnanost je problémem trhu práce v mikroregionu její dlouhodobý charakter. To zprostředkovaně ovlivňuje

pracovní návyky obyvatel v ekonomicky aktivním věku a ztěžuje jejich následné uplatnění na trhu práce. Důsledkem dlouhodobě vysoké nezaměstnanosti v mikroregionu je vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných – lidí, kteří jsou bez zaměstnání déle než 12 měsíců. V podmínkách zvyšující se konkurence na trhu práce je nalezení pracovního uplatnění těchto osob značně ztíženo. Částečným řešením je dostatečná nabídka rekvalifikačních programů.

Další skupinou, která tvoří velký podíl mezi nezaměstnanými, jsou absolventi škol. Omezené možnosti získat v regionu zaměstnání odpovídající získanému vzdělání a kvalifikaci jsou jednou z příčin odchodu mladých lidí mimo region (a výše zmíněnému nedostatku ekonomicky aktivních obyvatel ve věkové struktuře regionu).

1.4 CESTOVNÍ RUCH A REKREACE

Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu

V mikroregionu existují relativně příznivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Je to dáno především:

- estetickou hodnotou zdejší kulturní krajiny
- existencí bohaté kulturní tradice a zvyků
- přítomností několika kulturních, historických a přírodních památek
- příznivou polohou a dobrou dopravní dostupností území.

Známou oblastí pro nenáročnou turistiku je oblast vátých písků v jižní části regionu, zatímco severní část regionu nabízí členitou kulturní krajinu vhodnou zejména pro cykloturistiku. Specifickou turistickou atraktivitou mikroregionu je vinařství a vinařská kultura. Významný potenciál dále vyplývá z existence místních kulturních tradic, které se zde uchovaly v míře neobvyklé v většině jiných mikroregionů ČR. Dalším z více lokálních zdrojů, potenciálně využitelných pro rozvoj cestovního ruchu, je tradiční zpracování místních produktů, která vytváří předpoklady pro rozvoj takových forem turistiky jako je např. vinařská turistika či agroturistika.

Existující potenciál pro rozvoj cestovního ruchu je dále zesílen relativně výhodnou polohou území a jeho dobrou dostupností po hlavních železničních i silničních komunikacích. Zdrojovou oblastí návštěvníků tak nejsou jen města v okolí, ale i vzdálenější městské aglomerace, s potenciálem pro získání návštěvníků i ze zahraničí. V sousedství či v blízkosti mikroregionu však leží několik oblastí s podobnou nabídkou aktivit a atraktivit cestovního ruchu (např. Strážnicko, Nový dvůr, Uherskohradištsko aj.). Tyto oblasti tak do jisté míry konkurují mikroregionu při rozhodování návštěvníků o volbě místa jejich krátkodobé či střednědobé rekreace. Turistická návštěvnost proto do značné míry závisí na způsobu, jakým bude místní dědictví potenciálním návštěvníkům interpretováno a prezentováno, a také na propagaci existující nabídky.

Specifickým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu je také pozitivní image mikroregionu jako oblasti se zdravým životním prostředím a pohostinnými lidmi, kteří umí využívat místní zdroje trvale udržitelným způsobem.

Výlety do přírody a poznávání nových míst se z činnosti, jíž se původně věnovaly jen elitní, početně omezené skupiny obyvatel, staly v průběhu 20. století masovou formou trávení volného času. Přispěl k tomu proces urbanizace, který přivedl většinu obyvatel do měst, která se stala hlavními zdrojovými oblastmi cestovního ruchu. Volné víkendy spolu s omezenými možnostmi cestování do zahraničí v 50. až 80. letech vedly ke značnému rozšíření domácího cestovního ruchu. Specifickým fenoménem bylo rozšíření chataření a chalupaření, které částečně změnilo vzhled krajiny a některých sídel i v mikroregionu, i když na Bzenecku méně než v na jiných místech jižní Moravy.

V 90. letech došlo v ČR k významnému zvýšení počtu cest za rekreací do zahraničí. Po útlumu začátkem 90. let však poměrně rychle dochází i k oživení zájmu o domácí cestovní ruch. Návštěvníci, často právě díky zkušenostem ze zahraničí a také díky zvýšení konkurence domácích regionů, jsou však náročnější, jak v požadavcích na služby, tak i na informace o regionu a řada z nich očekává nejen "statické" atraktivity cestovního ruchu jako jsou kulturní či přírodní památky nebo esteticky hodnotná krajina, ale také nabídku specifických aktivit - nabídku aktivních forem trávení volného času, poznávání místních tradic při různých slavnostech, jarmarcích, festivalech apod. Fenoménem 90. let se stalo masové rozšíření cykloturistiky jako jedné z aktivních forem rekreace.

S otevřením hranic se současně zvýšil také zájem zahraničních turistů o návštěvu ČR, i když tato návštěvnost je dosud v rozhodující míře koncentrována do velmi omezeného počtu lokalit. S rozšiřováním nabídky aktivit i v dosud méně "známých" regionech se však tento stav postupně začíná měnit.

Předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu – turistické cíle

Předpoklady pro rozvoj odvětví cestovního ruchu jsou v mikroregionu nadprůměrné. Hlavní turistická sezóna je v létě, avšak za krátkodobými výlety směřují návštěvníci do regionu i na jaře a na podzim. Zejména v této době se otevírá prostor pro zvýšení návštěvnosti existencí nabídky různých akcí a aktivit. Při rozumném managementu, kvalitních službách a dobré propagaci tak existuje předpoklad pro využití ubytovacích zařízení cestovního ruchu po větší část roku.

Turisticky významná místa a atraktivity se nacházejí v každé z obcí mikroregionu (viz tab. 4.1).

Tab. 4.1 Turistické cíle a turistická infrastruktura v obcích mikroregionu

Obec	Značena turist. cesta	Cyklo trasa	Koupaliště, možnost koupání	Významná místa	Tradiční kulturní akce
Bzenec	ano	ano	ano	zámek, zámecký park, kostel sv. Jana Křtitele, vinné sklepy, židovský hřbitov, Starý hrad, ramena Moravy, Osypané břehy, přírodní památka Váté písky, přírodní rezervace Vojenské cvičiště Bzenec, Bzenecká lípa, Žižkův dub	tradiční vinobraní, výstava a košt vín, pout'
Domanín	ano	ano	ne	Zemědělský dvůr (ranné baroko: 1672-78), kostel sv. Václava (1788), socha sv. Jana Nepomuckého (1803)	
Moravský Písek	ano	ano	ano	Kačeník, archeologické naleziště Pískovna, přírodní památka Stará cihelna, mokřad Vypálenky, lesní jezera, socha sv. Jana Nepomuckého (17. stol.), barokní kříž (1762 stol.)	
Syrovín	ne	ano	ne	kostel, historický hasicí vůz,	Císařské hody
Těmice	ne	ano	ano	kamenný kříž (1801), lidová architektura (žudro na domě č.p. 48), koupaliště	Slovácké hody s věncem a kačerem, košt vína
Vracov	ano	ano	ano	kostel sv. Vavřince, habánské vinné sklepy, muzeum folklóru, jezero Rašelina	košt vín
Žeravice	ne	ano	ne	Muzeum Jana Amose Komenského, expozice lidového umění, kostel Stětí sv. Jana (1722), kaple sv. Barbory, sousoší Spasitele, vyřezávaný kříž (1791)	

Potenciál spočívá také v interpretaci a turistickém zpřístupnění místních výrobních tradic a místní kultury. Vzhledem k bohatství mikroregionu na různé projevy lidové kultury by bylo možné tyto akce „zpřístupnit“ návštěvníkům jejich propagací mimo region. Potřebná je také spolupráce obcí při jejich organizaci a propagaci (zvyšují návštěvnost a zlepšují image celého mikroregionu, nejen jedné obce). Podobně jako vinařství by mohlo být turisticky využito i zpracování jiných místních produktů, přičemž vhodným modelem je zemědělec nebo řemeslník doplňující svoje příjmy z výroby příjmy z prodeje výrobků turistům, případně poskytováním turistických služeb. Právě vinařská turistika a bohaté kulturní tradice, spolu s v ČR unikátním ekosystémem borových lesů na vátých píscích, by se měly stát hlavními prvky „obchodní známky“ turistického mikroregionu Bzenecko.

Infrastruktura a služby pro cestovní ruch

Vzhledem k turistickému potenciálu území existuje v regionu jen poměrně řídká síť značených turistických cest. Jejich hlavním východiskem je město

Bzenec. Poněkud hustější je síť cykloturistických cest, které jsou reprezentovány Moravskými vinařskými stezkami. zapojení do projektu Moravských vinařských stezek současně napojuje mikroregion do turistického produktu krajského měřítka a významu. Územím prochází přes Vracov, Bzenec, Domanín a Těmice páteřní Moravská vinná stezka, z níž v regionu vycházejí okruhy Bzenecké, Strážnické a Uherskohradišťské vinařské stezky.

Pro zimní lyžařskou turistiku jsou v regionu vzhledem k nízké nadmořské výšce a krátké průměrné době trvání sněhové pokrývky jen omezené předpoklady – v tomto směru mají blízké regiony v Chřibech, Bílých Karpatech nebo Ždánickém lese výhodnější předpoklady.

Naučná stezka v regionu dosud neexistuje. Na Bzenecku existuje přitom množství podnětů pro zřízení dalších naučných stezek, které by seznamovaly návštěvníky s místní přírodou, lidovými zvyky a tradicemi, kulturní i hospodářskou historií, architekturou, náboženskými tradicemi, pobytem významných osobností aj. Jiným podnětem ke zvýšení návštěvnosti je pojmenování existujících stezek i navrhovaných tras.

Přes existující potenciál je turistická návštěvnost mikroregionu dosud značně omezená. To se odráží i v nabídce turistických služeb. Nabídka ubytovacích zařízení je však z hlediska typů ubytovacích zařízení poměrně pestrá. Existuje zde hotel, penzion, ubytovna i vinný sklep s ubytováním (Tab. 4.2). Většina ubytovací kapacity je však v levnějších nekomfortních zařízeních typu ubytovna. Pozitivním rysem je rozložení ubytovací kapacity do více míst: některé ubytovací turistické zařízení je v pěti ze sedmi obcí mikroregionu – to je poměr, který je v jiných moravských mikroregionech neobvyklý.

Restaurace vařící teplá jídla jsou ve čtyřech obcích regionu (Bzenec, Vracov, Moravský Písek, Žeravice). V ostatních obcích jsou pohostinství.

Tab. 4.2 Ubytovací zařízení cestovního ruchu

Obec	Typ zařízení	Název	Ubytovací kapacita (počet lůžek)	V provozu celoročně
Bzenec	hotel	Junior		ano
Bzenec	penzion	Balášova pálenice		ano
Bzenec	ubytovna	Sokolovna		ano
Bzenec	ubytovna	ubytovna SOU lesnické		ne
Mor. Písek	ubytovna	Stadion	20	ne
Těmice	penzion	Sport	32	ano
Vracov	penzion	Penzion		ano
Vracov	ubytovna	Sokolovna		ano
Žeravice	vinný sklep s ubytováním.	Sklep Žůrek	50	ano

III. Problémová analýza mikroregionu

Mikroregion Bzenecko je společenství sedmi obcí, které jsou velmi různého charakteru. V mikroregionálním uskupení jsou tři větší obce, Bzenec, Vracov, Moravský Písek a čtyři obce výrazně menší, Žeravice, Syrovín, Těmice a Domanín. To samo o sobě může přinášet řadu problémů v hledání společných programů. Větší obce mají sklon k soběstačnosti díky lepšímu ekonomickému manévrovacímu prostoru a větší profesionalitě.

Bzenec je pro menší obce Syrovín, Těmice a Domanín přirozeným centrem, u Žeravic je role Bzenec jako přirozeného centra oslabena lepším dopravním spojením do Kyjova.

Obdobně to je i s přírodním charakterem mikroregionu, kdy silnice 1/54 v podstatě rozděluje území svým charakterem na naprosto rozdílné části:

lesnaté směrem k řece Moravě na jedné straně silnice a na druhé straně silnice zemědělsky velmi intenzivně obdělávané v podstatě bez krajinné zeleně s erozními problémy. Velkoplošné hospodaření udělalo území v podstatě neprostupné. To limituje výrazně nejen místní dopravu, ale i možnost rozvoje turistického ruchu. Zejména území mezi Vracovem a Žeravicemi přes vrch TYGLE je rozsáhlé území bez zeleně. Vysoké zornění je z hlediska využití krajiny k jiným ekonomickým aktivitám spíše na překážku, stejně tak jako nevyjasněné vlastnické vztahy. Monopol jednoho velkého zemědělského subjektu by mohl být výhodou, podaří-li se ho přesvědčit o nezbytnosti změny přístupu.

Zemědělské aktivity se staly v průběhu vývoje posledních deseti let méně významné. Bzenecko bylo tradičním producentem zeleniny se zpracovatelskou návazností, dnes je tento sektor v úpadku. Komunikace obecní samosprávy se zemědělci a společné řešení mezisektorových problémů je jedním ze slabých článků mikroregionu.

Lesní část mikroregionu je zajímavým turistickým cílem sama o sobě. Chybí však koncepce využití lesa, tak aby jeho přítomnost mohla sehrát významnější roli v ekonomickém rozvoji území.

V podvědomí velké části populace je Bzenec chápán jako jedno z významných center vinařství. Ostatní obce již takovouto spojitost nevyvolávají a tím se dostávají opticky do stínu „leadra“ mikroregionu. Vinařství a jeho tradice hraje důležitou roli ve všech obcích mikroregionu.

Silnice I/54, která probíhá obcemi Vracov, Bzenec a částečně Moravský Písek je velmi frekventovaná. Podél silnice je soustředěna řada výrobních podniků a lze předpokládat, že v budoucnosti dojde ke splynutí těchto tří obcí. Mezi

Bzencem a Moravským Pískem k tomu již v podstatě došlo. Tento vývoj posílí ekonomicky tři větší obce a oslabí další čtyři menší, nebude-li existovat jasná koncepce území a levný a bezpečný dopravní systém. Koncepce cestní sítě nebyla v mikroregionu řešena, stejně tak jako koncepce dopravy. Mikroregion protíná páteřní cyklostezka „Moravská vinná“ a „Bzenecká vinařská stezka“, která propojuje důležité turistické cíle.

Existence skládky komunálního odpadu pro více jak 40 obcí Kyjovska v katastru obce Těmice u křižovatky na Syrovín je nutné z ekonomického pohledu považovat jako současnou silnou stránku pro obec Těmice, ale její existence snižuje hodnotu životního prostředí v dané oblasti.

V obcích existují územní plány, které se zabývají zejména intravilánem.

V obcích Vracov, Bzenec a Moravský Písek je dynamicky se rozvíjející podnikání (obce však většinou neznají záměry svých podnikatelů).

V ostatních obcích mikroregionu je pracovních možností velmi málo a nelze předpokládat, že se tento trend zvrátí.

IV. Rozvojové potenciály

Rozvojové potenciály mikroregionu Bzenecko jsou determinovány historickým vývojem a jeho správným budoucím nasměrováním. Je jasné, že každá obec mikroregionu bude mít své priority v závislosti na ekonomické situaci té které obce. V rámci mikroregionu lze však iniciovat, rozvíjet a kultivovat zejména následující potenciály, skryté v území:

1. **Rozvoj dopravního systému v rámci mikroregionu s přesahem do okolních mikroregionů.** Doprava bude jedním z hlavních témat, zejména pro menší obce. Koncepce páteřní dopravy silnice I/54 a její provázání až na úroveň „mikro“ dopravy, tj. pěší a cyklistické je jedním z rozvojových potenciálů.
2. **Iniciace potenciálu lidských zdrojů, nových propojení v rámci mikroregionu, vybudování partnerských vztahů mezi jednotlivými subjekty, včasné a přesné informování a vybudování systému celoživotního vzdělávání v rámci mikroregionu je skryto v potenciálu rozvoje komunikace.** Do tohoto rozvojového potenciálu spadá i koordinace jednotlivých aktivit na území mikroregionu.
3. **Iniciace rozvoje cestovního ruchu a podnikatelských příležitostí ve sféře služeb** je dalším potenciálem, který je skrytý v území

mikroregionu. Tvorba jednotlivých produktů venkovské turistiky, návaznost na vinařství a Moravské vinařské stezky na jedné straně a stávající přírodní bohatství na straně druhé je potenciálem, který zasluhuje vypracovat samostatný koncepční materiál.

4. Budování koncepční změny ve využití krajiny povede k její rekonstrukci a ve zlepšení využití **potenciálu životního prostředí**.

V. SWOT analýza - Silné a slabé stránky, příležitosti, hrozby a limity realizace hlavních záměrů

1. Silné stránky

- kabelová televize ve všech obcích
- folklorní tradice (vinobraní ve Bzenci, Vracovské dožínky + hody)
- koupaliště (Těmice, Vracov, Moravský. Písek)
- bazén – Bzenec,
- Žeravice – hody, košť, vinný sklep pana Žůrek + ubytování
- zámek ve Bzenci
- Kačeník v Moravském Písku
- lesy, houbaření
- sportoviště
- vinařství, další rozvoj vinařského potenciálu
- rybaření
- školství ve Bzenci
- přírodní prostředí Syrovín
- cyklistika + jízda na koni

2. Slabé stránky

- nedostatek pracovních míst + sociální politika
- chybějící infrastruktura (základní i turistická)
- zemědělství – neobděláná pole, zanedbané trasy, špatný způsob obhospodařování, půdní eroze
- zápach z firmy Hamé (výrobce bioplynu)
- zastínění zámku objektem firmy Paradiso
- stav veřejných prostranství a místních komunikací
- nedořešené vlastnické vztahy
- nevyužité staré zemědělské objekty i rodinné domy
- komunikace uvnitř obcí
- zájem místních obyvatel

3. Příležitosti

- kulturní program regionu
- využití prázdných budov + rekonstrukce
- blízkost státních hranic
- rekonstrukce a dobudování infrastruktury
- rozvoj vinařství + MVS
- využití přírodního potenciálu (např. termálních vod ve Vracově)
- zámek a zámecká zahrada ve Bzenci
- rozšíření sportovišť (veřejně přístupných)
- zprůchodnění krajiny
- vytvoření podmínek pro podnikání a vznik nových pracovních příležitostí
- vybudování ubytování + kemp (Moravský Písek + Vracov)
- propojení kabelovou televizí
- vybudování sportovně rekreačního areálu „U jezera“ ve Vracově

4. Ohrožení

- kamionová doprava vedoucí obcemi
- nejasná koncepce – doprava
- další nárůst nezaměstnanosti a vyhlazování této venkovské oblasti
- nízké mzdy
- špatné financování spolků (úbytek sponzorů)
- neznalost cizích jazyků
- nedostatečný informační systém
- ukazatel daňové služby

5. Limity realizace hlavních záměrů

- udržet školu ve Bzenci (ZŠ)
- postupné vyhlazování okolních vesnic – odliv žáků ze škol
- nárůst nezaměstnanosti
- nedohoda mezi obcemi v mikroregionu
- komunikace všech skupin v rámci mikroregionu
- nemožnost provázání územních plánů
- nevhodné řešení postupu při rekonstrukci I/54

VI. Vize na příštích 10-20 let, hlavní strategické cíle

Vize na budoucích 10-20 let

Mikroregion BZENECKO je nově se utvářející uskupení- svazek obcí, který formuluje své společné cíle. Společným cílem je a zároveň vizí na příští období v horizontu deseti až dvaceti let je zajistit a podporovat takové aktivity, které přinesou v budoucnosti ekonomický rozvoj mikroregionu a zajistí podmínky pro život na úrovni, odpovídající historickému vývoji.

Identita mikroregionu bude spojena s vínem , vysokou úrovní podnikání, koordinací aktivit a vzděláním místních lidí. Bude nalezena nová kvalita podnikání v sektoru služeb.

Krajina bude splňovat svůj účel nejen jako prostor pro produkci potravin, ale i jako prostor pro rozvoj individuální rekreace. Snížením zornění a změnou systému hospodaření společně s realizací rekonstrukce cestní sítě dojde k výraznému ozdravení životního prostředí a krajina bude moci být využívána i nezemědělsky. Všechny obce mikroregionu budou obklopeny zelenou zónou.

Bude vyřešena doprava v území a proto nebude problémem žít i v malých vesnicích.

Bude vybudován důmyslný informační systém. V území bude vytvořen systém informací, který umožní snadný pohyb po mikroregionu.

Harmonickým vyvážením aktivit člověka dojde k vytvoření mikroregionu, který bude znám jako region aktivních, vzdělaných a spolupracujících lidí.

Společná koncepce zajistí pevnou pozici v mikroregionu i menším obcím.

Strategie bude přijata jako základní program pro rozvoj území. Budou vytvořena pevná koncepční partnerství mezi podnikatelskou, komunální a neziskovou sférou. Toto partnerství se přemění v rozvojový subjekt s právní odpovědností a subjektivitou.

Hlavní strategické cíle:

1. Zajistit dokonalou infrastrukturu a občanskou vybavenost jako základ pro udržitelný život na venkově a rozvoj podnikatelských aktivit.
2. Vytvořit podmínky pro rozvoj ekonomicky udržitelných aktivit zejména v oblasti služeb s důrazem na vznik pracovních příležitostí. Využití potenciálu vinařství a s tím souvisejících aktivit.
3. Vytvořit ekonomicky udržitelný sociální servis pro občany obcí.

4. Provést rekonstrukci krajiny, jako základního předpokladu pro rozvoj turistického ruchu a zlepšení životních podmínek.
5. Koordinací a zvyšováním kvality organizování, vzdělávání a informování dosáhnout efektivnějšího vynakládání finančních prostředků a zároveň zlepšení informování všech subjektů v mikroregionu. Cílem je vytvoření komunikační strategie a její realizace.

VII. Strategie realizace vize, strategické cíle a postupy

Naplnění realizace vize je dlouhodobý proces, kde se kontinuálně mění podmínky. Proto je nezbytné samotnou realizaci vize chápat jako živý organismus, který se neustále musí vyhodnocovat a modifikovat.

1. **Strategického cíle : „Zajistit dokonalou infrastrukturu a občanskou vybavenost“** bude postupně dosahováno realizací jednotlivých segmentů infrastruktury a občanské vybavenosti podle stanovených priorit.

Bude volen postup, který bude mít následující společné metodické rysy:

- Sběr a analýza všech dostupných dat a jejich vyhodnocení
- Vznik záměru a vyhledání vhodných partnerů k realizaci (například generelu rekonstrukce cestní sítě společně s vlastníky pozemků a jejich uživateli)
- Vytvoření reálných projektů, stanovení priorit (nejméně tři projekty)
- Jejich postupná realizace a financování
- Vyhodnocení před zahájením další etapy

2. **Strategický cíl: „Vytvořit podmínky pro rozvoj ekonomických aktivit“** bude postupně naplňován realizací jednotlivých projektů, které jsou vzájemně koordinovány. Projekty mohou být jak veřejné, tak i podnikatelské ze soukromých finančních prostředků, pakliže naplňují záměr strategie při zohlednění očekávaného výsledku tak, aby došlo k synergickému efektu.

Příklad postupu: 1. Stanovení strategických objektů k rozvoji ekonomických aktivit :

Projekt 1: **Bzenecký zámek-kulturní a organizační centrum mikroregionu** (veřejný projekt)

Projekt 2: **Modernizace areálu koupaliště a zajištění celoročního provozu v Moravském Písku** (veřejný projekt)

Projekt 3: **Informační centrum Těmice** (koupaliště, veřejný projekt)

Projekt 4: **Centrum aktivního života „U Jezera“, Vracov** (soukromý projekt)

Tyto čtyři projekty tvoří koordinovanou investici. Propojení projektů např. informačními centry mikroregionu, naplňuje strategický cíl.

2. Vyhotovení záměru pro zpracování projektové dokumentace:

Příklad: Centrum aktivního života „U JEZERA“

Objekt bývalého rekreačního a rehabilitačního centra státního podniku „DIPRA“ byl privatizován a v první privátní majitel nezvládl jeho provoz. Objekt byl prodán a v současnosti je postupně rekonstruován. Objekt se nachází v obci Vracov přímo v areálu koupaliště v těsném sousedství lesa. Nový majitel má neuzavřený podnikatelský záměr. Náplň činností v objektu, by měl přinášet kontinuální provoz a v žádném ročním období by objekt neměl být prázdný a prodělečný.

Podnikatel má partnera, který by měl být správcem objektu. Nový majitel předpokládá založení zvláštní společnosti, která by objekt provozovala. Sám již úspěšně podniká v oblasti zámečnictví a kovovýroby. Zaměstnává 50 lidí. S provozem takového zařízení nemá zkušenosti.

Partnerství o.p.s. byla požádána o konzultace. Na základě první, informativní schůzky, spojené s prohlídkou objektu byla iniciována druhá schůzka, na které bylo provedeno stručné definování vize budoucí funkční náplně, její slabé a silné stránky, příležitosti a ohrožení a určení předběžně základní partneři projektu.

1. VIZE – NÁMĚTY budoucích aktivit:

Cíl: Plně fungující mnohoúčelový dům s kapacitou 50 lůžek.

Jednotlivé aktivity:

- Restaurace s celodenním stravováním a možností ochutnávky místní nabídky vín ve speciální vinotéce
- Ubytování
- Školící zařízení
- Rekreační využití koupaliště, vlastní systém přepravy návštěvníků
- Provoz sauny a vnitřního rehabilitačního bazénu
- Využití rehabilitačního zařízení koupeného od DIPRY ke zřízení rehabilitačního centra pro příchozí, ale i pro účely místních lidí v návaznosti na zdravotní pojišťovny (zajištěné odborným personálem)

- Zázemí pro výjezdy do okolí (např. v rámci turistického produktu ve spojení s výletem do Vídně)
- Vytvoření podmínek pro spolkovou činnost a sportovní kluby i v návaznosti na sportovní využití lesa
- Půjčovna kol, využití sportovních zařízení na koupališti a zavedení aktivit na rybníku (rekreační a sportovní, včetně rybářství)
- Využití rašeliniště
- Kulturní zázemí pro pořádání kulturních aktivit různého charakteru
- V objektu bude také rehabilitační tělocvična s posilovnou a fitness centrum
- Objekt bude sloužit jako informační centrum MVS a mikroregionu Bzenecko, včetně veřejně přístupného internetu

2. VIZE – ZAMĚSTNANCI

- 2 kuchaři
- 2 pomocné síly
- 2 číšníci + 2 pracovní síly v průběhu sezóny
- 1 pokojská
- 1 uklízečka
- 1 rehabilitační sestra
- 1 provoz sauny a rehabilitačního zařízení
- 1 provoz sportovních zařízení
- 1 vedoucí + správce + zásobování (kumulovaná funkce)
- 1 informační centrum a marketing

CELKEM 15 zaměstnanců k zajištění plného chodu objektu

3. VIZE KLIENTELY

- Účastníci sportovních soustředění
- Turisté (folklór, vinařská turistika,atd.)
- Členové klubu „U JEZERA“
- Rybáři
- Cyklisté
- Firemní hosté (firemní školení a předváděcí akce)
- Místní lidé docházející na rehabilitaci a do sauny
- Školní děti – speciální nabídka pro školy
- Krátkodobí rekreanti – návštěvníci koupaliště
- Mládež a návštěvníci kulturních akcí
- Běžná klientela restaurace

4. Kdo může být partnerem projektu . VIZE PARTNERŮ

- Město Vracov
- Rybáři a vlastníci jezera
- Vlastník lesa
- Sousedé
- Vinaři
- Zdravotní pojišťovny
- Projekt Moravských Vinařských Stezek
- Mikroregion Bzenecko
- Sportovní kluby
- Školy

5. SWOT Analýza- SILNÉ STRÁNKY

- Lokalita objektu na okraji města, u lesa a koupaliště na vinařských cyklotrasách
- Existující zařízení sauny, bazénu a rehabilitačních zařízení
- MVS procházející u objektu
- Zajištěná sezónní klientela
- Zajištěná klientela pro „závodní stravování“
- Kladný přístup radnice
- Možnost dalšího rozvoje
- Existující poptávka po ubytování
- Folklor a vinařství v tradičním kraji Jižní Moravy
- Existující lidská kapacita v podobě budoucího správce

6. SWOT Analýza – SLABÉ STRÁNKY

- Technický stav budovy a neodpovídající stav projektu vyžadující doplnění
- Technický stav okolních sportovních zařízení
- Pravděpodobný nedostatek vhodných zaměstnanců- lidských zdrojů
- Možné nedostatečné finanční zdroje

7. SWOT Analýza – PŘÍLEŽITOSTI

- Současný trend-posun v myšlení od výroby ke službám

- Zapojení do existujících struktur města, mikroregionu, MVS
- Propojení všech aktivit v objektu a s dalšími subjekty
- Vznik kvalifikovaných a perspektivních pracovních míst
- Vytvoření právního subjektu, který by objekt provozoval (asi spol. s r.o.)
- Blízkost existujících turistických cílů, (Baťák, řeka Morava, Milotický zámek, Strážnice...atd.)
- Blízkost státních hranic

8. SWOT Analýza – HROZBY

- Nedokončení rekonstrukce budovy, tak aby mohl být realizován celoroční program
- Nedostatečné finanční zdroje
- Nekvalitní marketing budovy a služeb, které bude nabízet
- Zajištění profesionálního a spolehlivého personálu
- Negativní přístup partnerů a jejich nepochopení

Nejbližší aktivity vedoucí k realizaci záměru:

1. Zprostředkování služeb architekta a předělání stávajícího projektu
2. Seznámení majitele objektu s možnými alternativními zdroji energie, s ohledem na vysokou energetickou náročnost – exkurze do podobného zařízení do konce ledna

Tento konkrétní příklad dokumentuje jen potřebu jasných, koncepčních rozhodnutí při realizaci strategie. Takto by se mělo postupovat při vytváření zadání pro architekta před přípravou jednotlivých projektů.

3. Vyhotovení projektové dokumentace některým z vhodných způsobů podle zadání včetně veřejného projednání, jedná-li se o investici z veřejných prostředků

4. Vyhotovení jasného podnikatelského záměru a to i při tvz. „neziskové investici“

5. Realizace projektu

6. Vyhodnocení projektu

3. Strategický cíl: Rekonstrukce krajiny

Tohoto strategického cíle bude dosaženo velmi komplikovaným postupem, zjednodušeně zachyceném v následujících bodech postupu:

- Vytvoření koncepce a její projednání v rámci Územního plánu se všemi dotčenými subjekty včetně vlastníků, udělat sladění Územních Plánů jednotlivých obcí, tak aby koncepčně navazovaly.
- Vytvoření strategických partnerství např. se zemědělci, s vlastníky a přesvědčit je o záměru programu „Rekonstrukce krajiny“
- Vytvořit tlak na změnu hospodaření v krajině a respektování „Správné zemědělské praxe“, využít budoucí tzv. Agro-environmentální opatření financovaná z prostředků EU (od roku 2005)
- Koupit strategické pozemky nebo je získat směnou nebo jiným způsobem
- Vyvolat proces pozemkových úprav
- Připravit jednotlivé projekty (nejméně tři podobné) k realizaci na základě dokončených pozemkových úprav
- Realizace projektů
- Vyhodnocení dopadů realizací z dlouhodobého pohledu

V současnosti nelze odhadnout časový horizont vedoucí k dokončení takového projektu.

4. Strategický cíl: „Koordinace a zvyšování kvality organizování, vzdělávání a informování.“

Naplnění tohoto strategického cíle povede k iniciaci potenciálů lidských zdrojů. Cíl bude naplněn vypracováním:

- komunikační strategie v rámci území mikroregionu
- vlastní profesionalizací práce mikroregionu a vytvořením koordinačního a strategického týmu

Komunikační strategii je nezbytné uchopit jako komplexní systém práce s veřejností a komunikace s různými cílovými skupinami občanů. Může se skládat z následujících segmentů:

- Pasivní informační systém v mikroregionu
- Pasivní předávání zpráv od úřadu k občanům
- Interaktivní komunikace s občany mikroregionu
- Komunikační strategie s podnikateli, nevládními organizacemi, dětmi, starými lidmi,atd.
- Komunikační strategie vně mikroregionu
- Vzdělávání jednotlivých cílových skupin, vypracování celoživotního vzdělávání
- Komunikace přes www stránky
- Komunikační kampaně
-atd.

Druhým pilířem je **profesionalizace práce mikroregionu**, která je klíčem k úspěšné realizaci. Ke splnění cíle dojde přijetím vhodného uchazeče s patřičným profesním zaměřením a znalostmi.

Třetím prvkem je vytvoření **koordinačního a strategického týmu**, kde by měli být více jak 50% zastoupeni podnikatelé a neziskové organizace a do 50% volení zástupci obcí.

VIII. Priority a opatření

PRIORITA 1: Dokončení a budování infrastruktury

Opatření:	Rekonstrukce silnice I/54 Generel cestní síť Zpracování Územní dokumentace mikroregionu
-----------	---

PRIORITA 2: Společný informační systém

Opatření:	Informační centrum mikroregionu –zámek Regionální muzeum Osvěta Zpracování komunikační strategie mikroregionu
-----------	--

PRIORITA 3: Rozvoj cestovního ruchu

Opatření:	Zpracování koncepce cestovního ruchu Podpora vinařství Projekty cestovního ruchu
-----------	--

PRIORITA 4: Rekonstrukce a obnova krajiny

Opatření :	Pozemkové úpravy Vytvoření partnerství Zpracování Územní dokumentace
------------	--

PRIORITA 5: Podpora podnikání

IX. Zásobník projektů

Seznam projektů, naplňujících strategii, je vytvořen jen jako výčet projektů, které jsou již realizovány, nebo jsou připraveny k realizaci.

Připravené projekty

Syrovín	<ul style="list-style-type: none">- rekonstrukce komunikací (st. projekt)- výstavba chodníku kolem hlavní silnice
Bzenec	<ul style="list-style-type: none">- rekonstrukce prostoru před nádražím ČD – úprava- revitalizace rybníku v zámku- výsadba vinohradů
Těmice	<ul style="list-style-type: none">- bytová výstavba – 24 r. domků- nový vrt – pitná voda
Žeravice	<ul style="list-style-type: none">- oprava chodníků v obci- rekonstrukce zdrav. stř. na byt. jednotky a obchod (dokončuje se projekt)- oprava staré silnice
Vracov	<ul style="list-style-type: none">- odkanalizování Vracova- veřejně přístupné hřiště za ZŠ- vybudování cyklistických a turistických stezek- výstavba 2 byt. domů 36 jednotek- rekonstrukce místních komunikací- průmyslové zóny Padělky a Olšíčka- rekonstrukce kulturního areálu Březíčko, kulturního domu, budovy MŠ a sokolovny
Domanín	<ul style="list-style-type: none">- výstavba vrchní zastávky- studie: dokončit úpravu zeleně kolem sportoviště- fasáda školy a okolí- terénní úpravy- parkoviště u ZŠ a hřbitova, propojení chodníkem- přestavba vstupní brány na hřbitov
M. Písek	<ul style="list-style-type: none">- dokončení dešťové kanalizace.- ochranná protipovodňová hráz – zpracovává se projekt- výsadba vinic

Záměry

Syrovín	- rekonstrukce vodní nádrže (projekt, postupná realizace)- protipovodňová opatření- vyčištění toku Syrovinka- úprava rybníčku a jeho využití- využití budovy bývalé MŠ- oprava hřbitovní zdi- kostel, hřiště, dětská hřiště (modrý dům - Orlovna)
Bzenec	- zámek – rekonstrukce a využití- kasárna – LDN- NOVOSADY – bytová zóna- výkupy pozemků pro bytovou zástavbu- starý hrad- Židovská synagoga- muzeum
Těmice	- rekonstrukce chodníků (zámková. dlažba)- oživit budovu JEDNOTY- vybudovat rybník
Žeravice	- kanalizace + ČOV- využití pavilonu MŠ- cesta do Syrovína a Újezdce
Vracov	- sportovně-rekreační areál DŮBRAVA- vybudování infrastruktury na průmyslové zóny: Padělky, Olšich, ?- rekonstrukce kulturního areálu BŘEZÍČKO, Sokolovny
Domanín - tělocvična ZŠ	- malá vodní plocha za starým hřbitovem- rekonstrukce kanalizace a ČOV - řešení- oprava místních vozovek a chodníků
M. Písek	- vyhloubení retenční nádrže- Kačeník + mokřad – obnovit původní funkci- opravit „Černou cestu“ z obce k Kačeníku - staré pískoviště – laguny- Starý dvůr – získat do majetku a najít vhodné využití- veřejná prostranství, chodníky- lokalita obecní na výstavbu RD

X. Monitoring a hodnocení strategie mikroregionu Bzenecko

Hodnocení a průběžné sledování naplňování strategie mikroregionu BZENECKO bude probíhat :

1. Pravidelně v orgánech svazku obcí mikroregionu na setkáních starostů a bude zařazeno na program jednání alespoň dvakrát ročně
2. V koordinačním strategickém týmu mikroregionu. Koordinační a strategický tým bude předkládat i návrhy změn strategie, které budou schvalovány „svazkem obcí“ Bzenecko

Zprávy z hodnocení a návrhy na úpravy strategie budou pravidelně, nejméně však jedenkrát ročně, publikovány v místním zpravodaji a na veřejné prezentaci výsledků společně s partnery mikroregionu.